

KOALICJA NA RZECZ POLSKIEGO DREWNA

„Co z tymi lasami?”

Wyniki badań opinii społecznej na temat lasu, gospodarki leśnej i wyrobów z drewna

Opracowanie:

dr inż. **Tomasz Wiktorski** – B+R Studio,

mgr Milena Dorozińska – B+R Studio,

Realizacja badań Agencja Badawcza PBS sp. z o.o.

Listopad Grudzień 2024

Spis treści

Wstęp	3
Metodologia badania.....	5
Najważniejsze wnioski	7
Wyniki badań opinii społecznej	8
Dane demograficzne	22

Wstęp

Niniejszy raport z badania opinii publicznej jest uzupełnieniem do przeprowadzanych analiz danych statystycznych w zakresie prowadzonej w Polsce gospodarki leśnej i znaczenia branży drzewnej dla polskiej gospodarki, postrzegania wyrobów z drewna oraz znaczenia lasu dla dorosłych mieszkańców Polski.

Rzuca on istotne światło na kwestie stosunku Polek i Polaków do lasów i produktów pozyskiwanych z drewna. Dodajmy, że praktycznie 100% mieszkańców Polski codziennie korzysta z wyrobów powstałych z drewna: papieru toaletowego, gazet, notatników, mebli, podłóg, okien i drzwi, konstrukcji dachowych czy galanterii drzewnej, opakowań lub elementów zastawy stołowej. Obecność drewna w życiu codziennym jest powszechna i niezastąpiona. Nawet w zakresie przemysłu obronnego nitroceluloza jako efekt przeróbki drewna jest jednym z istotnych materiałów środków wybuchowych.

Głównym wnioskiem ze zrealizowanych badań jest silne oczekiwanie polskiego społeczeństwa odnośnie prowadzenia zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej!

Należy podkreślić wysokie poparcie strony społecznej i strony gospodarczej dla ochrony lasów w Polsce (91% wskazań) i ich rozsądnego użytkowania dla dobra ogółu. 80% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że „lasy powinny być tak rozwijane, aby zabezpieczyć wszystkie funkcje ekologiczne, społeczne i pozwolić na jednoczesny rozwój przemysłu”. Taki model zrównoważonej gospodarki leśnej w świetle badań i dostępnych danych statystycznych był w Polsce prowadzony przez ostatnie 8 dekad, od II Wojny Światowej. Powierzchnia leśna i zasoby drewna w Polsce rosły przy jednoczesnym wzroście znaczenia przemysłu drzewnego dla polskiej gospodarki.

Większość respondentów w badaniach ilościowych i jakościowych, jak również i przedstawiciele przemysłu biorący udział w badaniu jakościowym, jednoznacznie opowiadali się za ochroną lasów i prowadzeniem zrównoważonej gospodarki leśnej. Zdecydowana większość badanych (83%) uważa, że zrównoważona gospodarka leśna może wpływać pozytywnie na kondycję lasu. Przy tym podkreślano (74% wskazań), że obecne sposoby, w jakie mogą korzystać z lasów spełniają ich potrzeby.

Przemysł drzewny w ocenie większości respondentów (61%) jest zainteresowany rozwojem lasów w Polsce, ponieważ zabezpiecza to również rozwój przemysłu. Tylko 8% wyniósł odsetek osób, które nie zgadzają się z tym stwierdzeniem. Według większości badanych lasy to istotne źródło dochodów krajowej gospodarki (60% wskazań).

Wysokie poparcie społeczne (53% wskazań) ma również idea zwiększania produkcji wyrobów z drewna, ponieważ drewno jest ekologiczne i odnawialne, a tylko 14% respondentów jest przeciwna zwiększaniu produkcji produktów na bazie drewna.

Komentując wyniki badań trzeba się zgodzić, że szerokie stosowanie wyrobów z drewna ze źródeł europejskich powinno być kluczowym elementem ekologicznej gospodarki, ponieważ eliminuje szkodliwe emisje CO₂ powstające przy produkcji wyrobów z plastiku, metalu czy betonu oraz w wyniku transportu wyrobów na duże odległości. Taki właśnie kierunek przedstawia Nowa Strategia Leśna 2030 UE.

Wprowadzenie całkowitego zakazu gospodarki leśnej na dużych obszarach postrzegane jest przez badanych jako niewłaściwe. Szeroko pojęty nadzór obejmujący skalę wycinki drzew, wskazanie drzew chorych oraz nadzór nad zwierzyną w percepcji uczestników badania jakościowego jest niezbędny. Wprowadzenie zakazu gospodarki w ocenie badanych doprowadzi do „zdziczenia” lasu, a las nie powinien być pozostawiony sam sobie. Zakaz prowadzenia zabiegów w lesie, w tym usuwania drzew porażonych grzybami lub zaatakowanymi przez szkodniki również nie jest wyrazem ochrony terenów leśnych.

Respondenci jako nierozsądne uważają zakazy pozyskania drewna w Polsce przy jednoczesnym imporcie produktów z drewna z zagranicy.

Badanie unaocznily również istotne braki w zakresie edukacji przyrodniczo-leśnej. Istotną część respondentów nie miała wiedzy o Planach Urządzania Lasu, czy o rosnących zasobach drewna w polskich lasach. Jednocześnie słowo „wycinka” utożsamiają z „rabunkową” gospodarką leśną, wylesianiem i bezpowrotną utratą powierzchni leśnych. Pamiętajmy, że zaplanowane zabiegi pozyskania drewna i przebudowy drzewostanów są prowadzone w sposób gwarantujący dobrostan lasu polskiego jako całości i odpowiadają na zmiany klimatyczne. Przy istotnych brakach wiedzy przyrodniczej łatwo jest manipulować opinią publiczną prezentując jednostronnie wybrane zagadnienia.

Przedstawione niżej wyniki badań społecznych wskazują, że lasy w Polsce to nie tylko pięknie wyglądające przestrzenie zapewniające spokój i relaks, ale również istotny rezerwuar wartościowego ekologicznego materiału, miejsc pracy i wartości gospodarczych. W Polsce potrzebna jest pogłębiona dyskusja na temat rozwoju lasów, zabezpieczenia potrzeb społecznych, ekologicznych i gospodarczych. Potrzebna jest nowa Polityka Leśna Państwa.

W świetle raportu „Co z tymi lasami?” – „Raport o stanie lasów w Polsce” oraz „Wyniki badań opinii społecznej na temat lasu, gospodarki leśnej i wyrobów z drewna” z pełnym zdecydowaniem możemy stwierdzić, że dla ochrony lasów w Polsce należy wdrażać inne rozwiązania niż zakazy pozyskania drewna uderzające w stan zdrowotny lasów i środowisko, społeczeństwo i gospodarkę.

Metodologia badania

Część ilościowa: Badanie realizowane techniką CAWI (wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW); Wywiady przeprowadzane na panelu Poznaj.to. Przy opracowaniu wyników przygotowano wagi pozwalające na dodatkową korektę reprezentatywności ze względu na zmienne demograficzne.

Próba: reprezentatywna próba Polaków w wieku 18 lat i więcej. Próba reprezentatywna ze względu na: wiek, płeć, województwo, wielkość miejscowości oraz wykształcenie.

Łącznie zrealizowano n=1003 wywiadów.

Część jakościowa: Badanie realizowane techniką miniFGI (zogniskowane wywiady grupowe) w podziale na spotkania z konsumentami i specjalistami.

W każdym spotkaniu wzięło udział 5 – 6 respondentów.

Czas trwania jednego FGI to ok 120 min.

Próba: grupy konsumenckie (2 miniFGI) zrealizowane wśród osób, które: spędzają czas wolny w lesie, mieszkają blisko niego, deklarują zainteresowanie gospodarką i ekonomią kraju, ważne są dla nich kwestie związane z ochroną środowiska.

Zarówno kobiety, jak i mężczyźni w wieku 30 – 55 lat, w podziale na mniejsze miejscowości (1 FGI z mieszkańcami miejscowości do 150 tys.) i większe miasta (1 FGI z mieszkańcami miast powyżej 200 tys.)

Specjaliści (1 miniFGI) rozumiani jako osoby związane z przemysłem drzewnym oraz leśnictwem.

Termin realizacji: listopad 2024 r.

Wykonawca: Agencja badawcza PBS Sp. z o.o.

Cel badania: Postrzeganie ochrony lasów oraz określenie sposobu postrzegania produktów z drewna.

Informacje praktyczne dotyczące sposobu czytania wyników

Niniejsze opracowanie zawiera podsumowanie danych zebranych w trakcie jakościowo-ilościowego badania dotyczącego postrzegania lasów, ich ochrony oraz opinii na temat produktów drewnianych przez Polaków. W ostatniej części raportu znajduje się zestawienie wniosków wyciągniętych na podstawie zebranych danych.

Wyniki części ilościowej zostały zaprezentowane w postaci wykresów. Raport prezentuje wyniki ważone. Ze względu na zaokrąglenia odsetki zaprezentowane na niektórych wykresach mogą nie sumować się do 100%.

W przypadku pytań ze skalą pięciostopniową (np. 1. Zdecydowanie się zgadzam, 2. Raczej się zgadzam, 3. Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam, 4. Raczej się nie zgadzam, 5. Zdecydowanie się nie zgadzam), wyniki zostały pokazane w postaci top2box, czyli sum dwóch pozytywnych i dwóch negatywnych odpowiedzi.

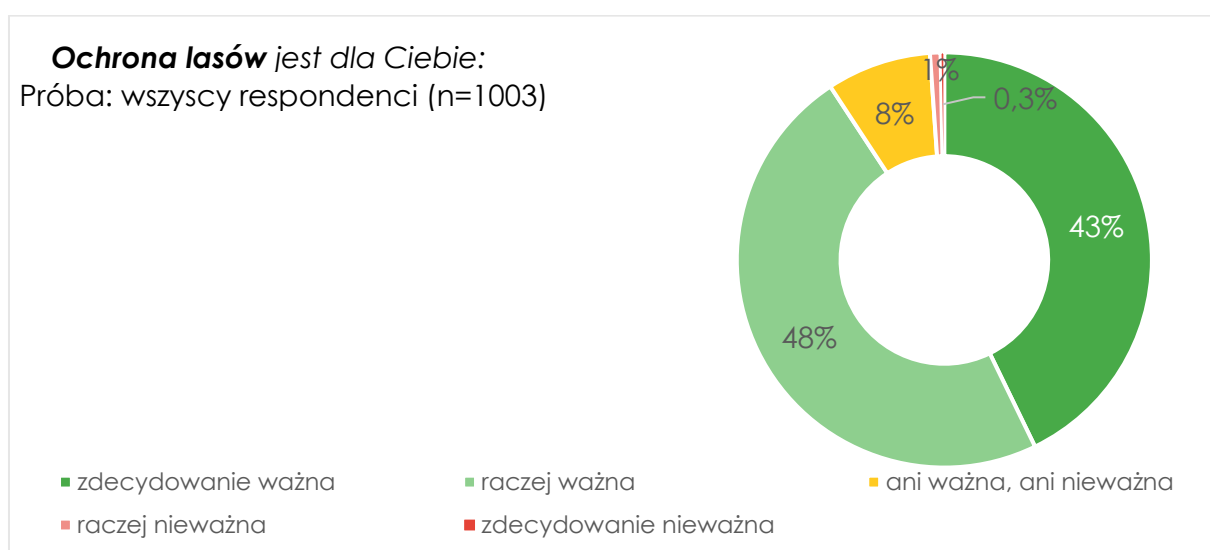
Najważniejsze wnioski

1. Ochrona lasów jest ważnym zagadnieniem dla niemal wszystkich respondentów (91%).
2. Zdecydowana większość badanych (83%) uważa, że zrównoważona gospodarka leśna może wpływać pozytywnie na kondycję lasu.
3. Jednocześnie badani w zdecydowanej większości zgadzają się ze stwierdzeniem (80%), że lasy powinny być tak rozwijane, aby zabezpieczyć wszystkie funkcje ekologiczne, społeczne i pozwolić na jednoczesny rozwój przemysłu.
4. Dla 74% respondentów obecne sposoby, w jakie mogą korzystać z lasów spełniają ich potrzeby.
5. Przemysł drzewny w ocenie respondentów (61%) jest zainteresowany rozwojem lasów w Polsce, ponieważ zabezpiecza to również rozwój przemysłu. Tylko 8% wyniósł odsetek osób, które nie zgadzają się z tym stwierdzeniem.
6. Dla 61 % badanych produkty z drewna są bardziej cenne od rzeczy wykonanych z innych materiałów.
7. Według większości badanych lasy to istotne źródło dochodów krajowej gospodarki (60% wskazań).
8. Ponad połowa badanych (53%) uważa, że powinno się zwiększać produkcję wyrobów z drewna, ponieważ drewno jest ekologiczne i odnawialne, a tylko 14% respondentów jest przeciwna zwiększaniu produkcji produktów na bazie drewna.
9. 47% badanych wskazała, że przedstawiciele przemysłu drzewnego powinni mieć bardzo duży lub duży wpływ na planowanie i prowadzenie lasu. Tylko 8% wyniósł odsetek osób, które stwierdziły, że przedstawiciele przemysłu nie powinni mieć wpływu na planowanie i prowadzenie lasu.
10. 70% badanych nie ma zaufania do organizacji ekologicznych i zdaniem blisko połowy respondentów są one upolitycznione.
11. W opinii badanych to Lasy Państwowe i leśnicy są najbardziej kompetentnymi organami, aby sprawować nadzór na ochroną lasów. Zdecydowana większość badanych (83%) wskazuje, że to pracownicy Lasów Państwowych powinni mieć bardzo duży lub duży wpływ na planowanie i prowadzenie lasu.
12. Istotna część badanych ma niedostateczną wiedzę na temat gospodarki leśnej w Polsce, ponieważ tylko 23% respondentów poprawnie wskazało, że zasoby drewna w Polsce rosną.

Wyniki badań opinii społecznej

OCHRONA LASÓW NIE OZNACZA ZAKAZU WSTĘPU CZY ZAKAZU POZYSKIWANIA DREWNA.

Ochrona lasów jest istotną kwestią zarówno dla uczestników badania jakościowego, jak również ilościowego. 43% badanych zaznaczyło, że ta kwestia jest zdecydowanie ważna, a dla 48% jest raczej ważna. Warto jednak zauważyć, że respondenci objęci badaniem jakościowym wskazują, iż efektywna i mądra ochrona lasów oznacza dbanie zarówno o las, jak i procesy w nim zachodzące. Oznacza prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, rozumianej jako racjonalna ocena zakresu wycinki, określona przez zarząd/profesjonalistów, a następnie zasadzenia co najmniej takiej samej ilości młodych drzew.

LASY ORAZ BENEFITY WYNIKAJĄCE ZE SPĘDZANIA CZASU W NICH SA DLA BADANYCH BARDZO WAŻNE, WOBEC CZEGO Z PEWNOŚCIĄ NALEŻY JE CHRONIĆ.

SPOSOBY OCHRONY LASÓW W PERCEPCJI BADANYCH

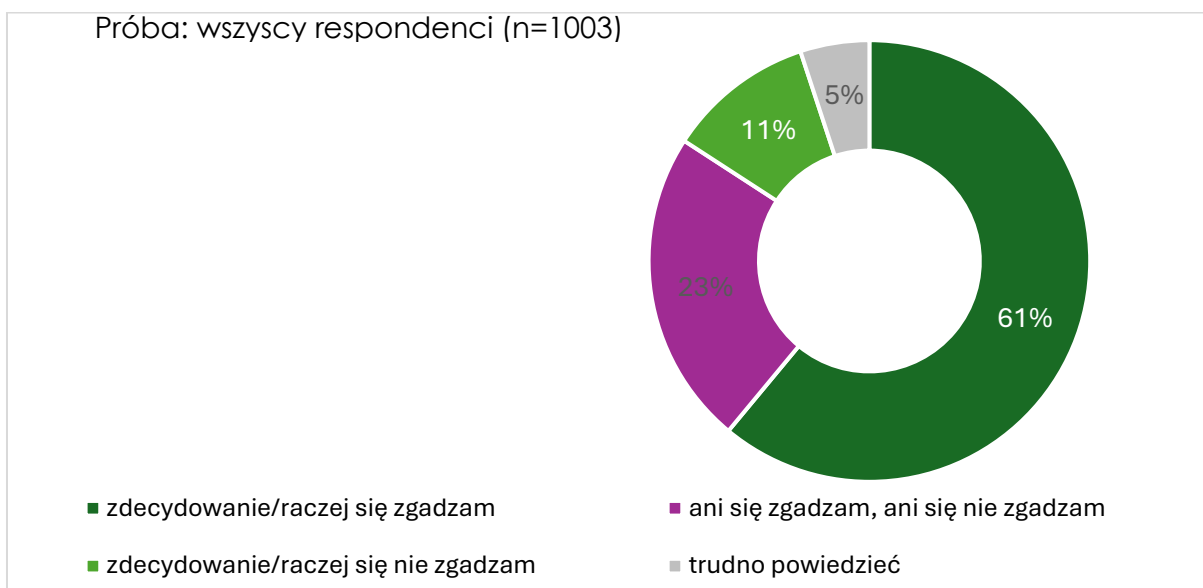
ZACHOWANIE RÓWNOWAGI PODCZAS WYCINKI DRZEW; badani oczekują, że wycinane będą drzewa, które w ocenie specjalistów będą tego wymagały. Dodatkowo oczekują, że w to miejsce zostaną posadzone nowe drzewa. Według badanych oznacza to prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej.

WYCINKA DRZEW STANOWIĄCYCH ZAGROŻENIE DLA EKOSYSTEMU LEŚNEGO; w percepcji badanych takim zagrożeniem mogą być zakażone szkodnikami drzewa. Ważne jest jednak, by oceną stanu drzew i określeniem zakresu wycinki zajmowali się leśnicy (najbardziej kompetentni, wiarygodni).

OPIEKA INSTYTUCJI; ochrona lasów będzie skuteczna, jeśli będą się nią zajmować profesjonaliści z odpowiednim poziomem wiedzy.

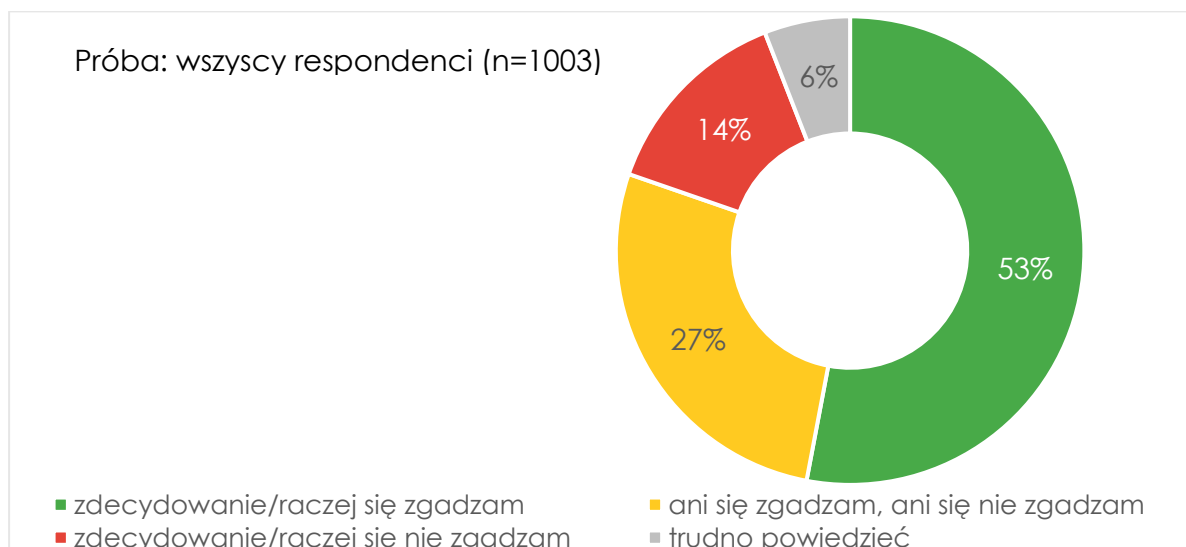
BRAK ŚMIECI; osoby uczęszczające do lasu również powinny o niego dbać, zostawiać po sobie porządek i nie wpływać negatywnie na leśny ekosystem.

Bardziej cenię sobie produkty z drewna od rzeczy wykonanych z innych materiałów.

6 na 10 badanych bardziej sobie ceni produkty z drewna od rzeczy wykonanych z innych materiałów.

Powinno się zwiększać produkcję artykułów z drewna zamiast produktów z innych materiałów, ponieważ drewno jest ekologiczne i odnawialne.

Ponad połowa respondentów uważa, że ze względu na ekologię powinno się produkować więcej produktów drewnianych. Idea ekologiczności i odnawialności drewna trafia do zdecydowanej większości badanych, a zwiększeniu produkcji produktów drewnianych sprzeciwia się 14% respondentów.

WYROBY Z DREWNA TO DLA UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO PRZEDĘ WSZYSTKIM PRODUKTY, KTÓRYCH STRUKTURA JEST DREWNIANA I WIZUALNIE RÓWNIEŻ WSKAZUJĄ NA POCHODZENIE Z DREWNA.

Na poziomie spontanicznym zarówno konsumenci, jak i specjaliści, nie myślą o celulozie. Wydaje się, że artykuły papiernicze, środki higieniczne czy książki są środkami codziennego użytku, stały się stałym elementem życia i badani nie zastanawiają się, jak są wytwarzane i z czego.

Badani przede wszystkim myślą o meblach, elementach domu, czy akcesoriach kuchennych, które wiedzą, że są z drewna i wyglądają jak produkty drewniane.

WIĘKSZOŚĆ RESPONDENTÓW (61%) CENI SOBIE BARDZIEJ PRODUKTY Z DREWNA NIŻ RZECZY WYKONANE Z INNYCH MATERIAŁÓW.

Niemal połowa badanych (48%) jest skłonna więcej zapłacić za produkty drewniane, które jak pokazało badanie jakościowe są postrzegane jako trwalsze, wyższej jakości oraz przyjemniejsze dla oka.

19% badanych wyraziło brak skłonności do zapłacenia więcej za takie produkty, co może wynikać z preferencji dla innych materiałów, cen czy innych czynników.

Ponad połowa respondentów (53%) uważa, że ze względu na ekologię powinno się produkować więcej artykułów z drewna.

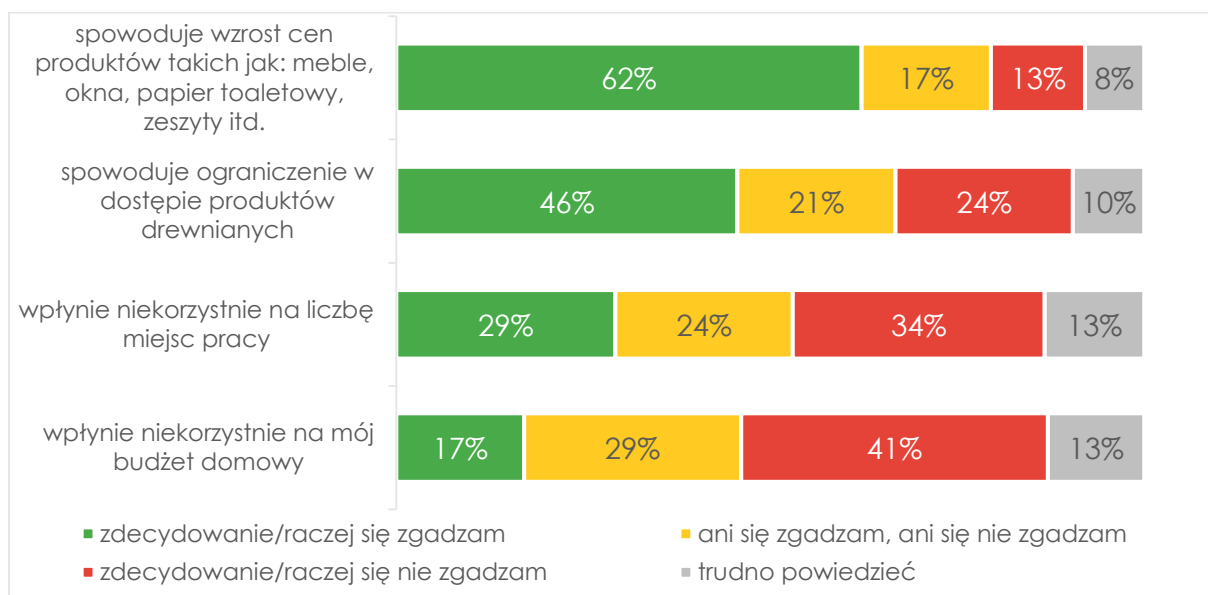
Warto zwrócić uwagę, że kwestia ekologicznego pochodzenia nie pojawia się w deklaracjach uczestników badania jakościowego.

Idea ekologiczności i odnawialności drewna trafia do zdecydowanej większości badanych, a zwiększeniu produkcji artykułów drewnianych sprzeciwia się tylko 14% respondentów.

Większość respondentów (62%) wskazała, że ograniczenie pozyskania drewna w celu ochrony lasów spowoduje wzrost cen produktów z drewna, a prawie połowa (46%) spodziewałaby się ograniczenia w dostępie do tych produktów. Niekorzystnego wpływu na liczbę miejsc pracy oczekiwaliby 29% odpowiadających, za to na budżet domowy - 17% badanych.

Dla każdego z poniższych stwierdzeń nt. lasu oceń, na ile się z nimi zgadzasz bądź nie zgadzasz. Ograniczenie pozyskania drewna w celu ochrony lasów w Polsce:

Próba: wszyscy respondenci (n=1003)

Większość respondentów wskazało, że ograniczenie pozyskania drewna w celu ochrony lasów spowoduje wzrost cen produktów z drewna, a prawie połowa spodziewałaby się ograniczenia w dostępie do tych produktów. Niekorzystnego wpływu na liczbę miejsc pracy i budżet domowy oczekiwałoby mniej - odpowiednio 29% i 17% badanych.

WIĘKSZOŚĆ BADANYCH WYDAJE SIĘ ROZUMIEĆ, ŻE OCHRONA LASÓW NIE POWINNA BYĆ TOŻSAMĄ Z OGRANICZENIEM POZYSKIWANIA DREWNA, A JEGO WPROWADZENIE BĘDZIE MIAŁO NEGATYWNY SKUTEK NA POSZCZEGÓLNE OBSZARY GOSPODARCZE.

Ochrona lasów w mniemaniu uczestników badania jakościowego nie oznacza zakazu wstępu do lasu czy ograniczenia pozyskiwania drewna.

Ochrona to dla badanych dbanie zarówno o las, jak i procesy w nim zachodzące, to prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej.

WPROWADZENIE CAŁKOWITEGO ZAKAZU GOSPODARKI LEŚNEJ POSTRZEGANE JEST PRZEZ BADANYCH JAKO NIEWŁĄCZNE.

Szeroko pojęty nadzór obejmujący skalę wycinki drzew, wskazanie drzew chorych oraz nadzór nad zwierzyną w percepcji uczestników badania jakościowego jest niezbędny.

Wprowadzenie zakazu w ocenie badanych doprowadzi do „zdziczenia” lasu, a las nie powinien być pozostawiony sam sobie.

ZAKAZ PROWADZENIA ZABIEGÓW W LESIE, W TYM USUWANIA DRZEW PORAŻONYCH GRZYBAMI LUB ZAATAKOWANYMI PRZEZ SZKODNIKI RÓWNIEŻ NIE JEST WYRAZEM OCHRONY TERENÓW LEŚNYCH.

Badani nie mają wątpliwości, że wprowadzenie tego typu zakazu będzie miało negatywny wpływ na trwałość lasów oraz całego ekosystemu leśnego. Zarażone drzewa należy według nich koniecznie usuwać, co jest wyrazem troski o pozostały drzewostan. Wycinka zapobiega rozprzestrzenianiu się szkodników czy grzybów.

CAŁKOWITY ZAKAZ GOSPODARKI LEŚNEJ → OCENIANY JAKO NIEWŁAŚCIWY

SZEROKO POJĘTY NADZÓR NAD WSZELKIMI DZIAŁANAMI PODEJMOWANYMI NA OBSZARZE LEŚNYM; nadzór obejmujący skalę wycinki drzew, wskazanie drzew chorych, ale również nadzór obejmujący zwierzęta. Gospodarka leśna obejmuje sam las, zwierzynę w nim żyjącą i procesy w nim zachodzące. Wprowadzenie zakazu w ocenie badanych doprowadzi do „zdżyczenia lasu” tzn. las nie powinien być pozostawiony sam sobie.

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA LEŚNA → JEST KONIECZNA

PROFESJONALNA I RACJONALNA OCENA WIELKOŚCI WYCINKI; określanie przez zarząd/profesjonalistów, jaka część lasu faktycznie MUSI być wycięta, a następnie NASADZENIE TAKIEJ SAMEJ ILOŚCI MŁODYCH DRZEW („ile wycinają, tyle zasadzają”).

Gospodarka leśna to wtedy kiedy ktoś nad tym czuwa, drzewa niepotrzebne są wycinane, ochrona zwierząt, ograniczenie miejsca dla nich, to jest ogólny całokształt, dbanie o system, żeby było dla następnego pokolenia, ten zakaz jest niewłaściwy. [FGI, konsumenci, duże miasta]

Pomyślałabym, żebyśmy ile z lasu zabierzemy, tyle żebyśmy oddali, żeby to się równoważyło. Zabraliśmy hektar, zasadźmy 1,5 hektara, o zwierzętka też musimy zadbać, które tam mieszkają, żeby tam wszystko się równoważyło. [FGI, konsumenci]

ZDECYDOWANA WIĘKSZOŚĆ RESPONDENTÓW TWIERDZI, ŻE ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA LEŚNA MOŻE WPŁYWAĆ POZYTYWNE NA KONDYCJĘ LASU (83%) ORAZ ŻE LASY POWINNY BYĆ TAK ROZWIJANE, ABY ZABEZPIECZYĆ ZARÓWNO EKOLOGICZNE I SPOŁECZNE FUNKCJE, JAK RÓWNIEŻ ROZWÓJ PRZEMYSŁU (80%).

Ponad połowa respondentów postrzega lasy jako istotne źródło dochodów gospodarki (60%) oraz pracy (53%).

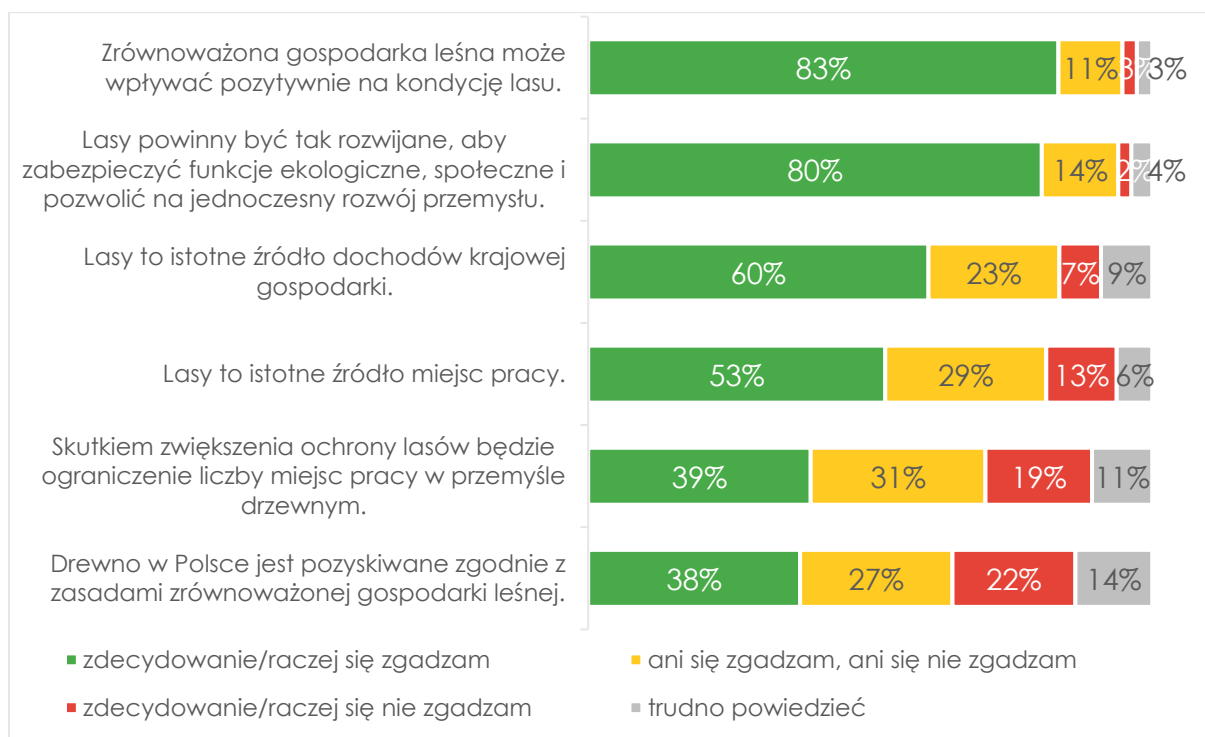
Wyniki badania jakościowego wskazują, że badani silnie utożsamiają rabunkową gospodarkę leśną z wycinką drzew w celach eksportowych, w sytuacji gdy do Polski eksportowane jest drewno z innych krajów. W ocenie badanych irracjonalne

działanie. Warto zauważyć, że sama nazwa wywołuje pejoratywne skojarzenia („rabunkowa”).

W związku z powyższym będzie ona oceniana pozytywnie i będzie miała pozytywny wpływ na kondycję lasu, jeśli będzie służyła zaspokojeniu krajowych potrzeb i służyła rozwojowi „naszego” przemysłu, jednak wtedy nie powinno się jej określać mianem rabunkowej.

38% respondentów wskazało, że drewno w Polsce jest pozyskiwane zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej. Dodatkowo przy powyższych kwestiach występuje spory odsetek odpowiedzi „ani się zgadzam, ani się nie zgadzam” (od 24% do 31%) wskazujący na brak dostatecznej wiedzy w tym zakresie.

Dla każdego z poniższych stwierdzeń nt. lasu oceń, na ile się z nimi zgadzasz bądź nie zgadzasz:

Próba: wszyscy respondenci (n=1003)

OCHRONA LASÓW W OCENIE BADANYCH JEST NIEZBĘDNA, JEDNAK ZAKAZ POZYSKIWANIA DREWNA I ZAKAZ PROWADZENIA ZABIEGÓW W LESIE NIE JEST ODPOWIEDNIĄ FORMĄ OCHRONY.

Ocena zakazu pozyskiwania drewna jako formy ochrony lasu jest tak naprawdę zależna od intencji wprowadzenia takowego zakazu i jego skutków.

Badani negatywnie oceniają sprzedaż drewna innym krajom, w sytuacji gdy do Polski sprowadzane jest drewno z zagranicy. Nie widzą uzasadnienia takiego działania, postrzegają je jako nielogiczne wobec czego zakaz pozyskiwania drewna w takiej sytuacji (w celu eksportu nieprzetworzonego drewna) byłby zasadny.

Wycinka drewna budzi sprzeciw również w sytuacji, gdy wycinane są lasy, a w ich miejscu powstają nowe osiedla mieszkalne. Tego typu działania deweloperów, a także zarządców terenu (to oni wydają pozwolenie na wycinkę, sprzedają teren) budzą w badanych bardzo negatywne emocje.

Zarówno konsumenci, jak również specjaliści nie mają wątpliwości, że drzewami w lasach należy „zarządzać”, kontrolować ich stan i w razie konieczności (zarażone grzybami, zaatakowane szkodnikami) koniecznie usuwać, gdyż mogą mieć negatywny skutek na pozostałą część lasu.

CZY OCHRONA LASÓW POWINNA OZNACZAĆ...

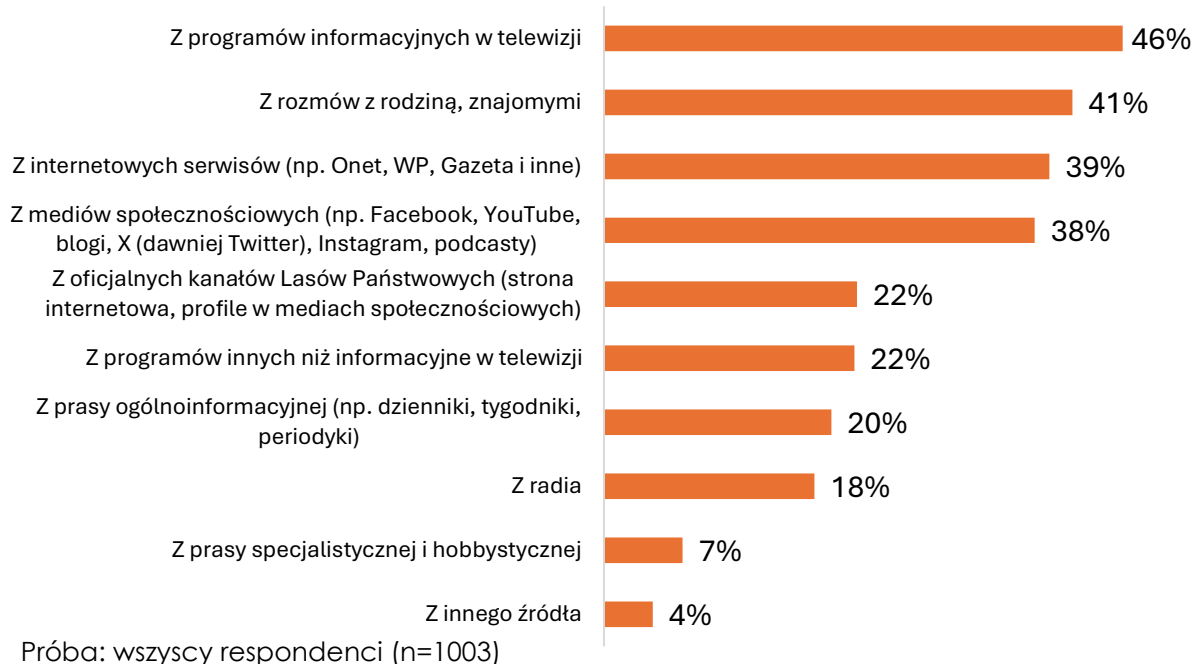
- ➔ **ZAKAZ POZYSKIWANIA DREWNA**
OCENIANY NEGATYWNIE, JEŚLI BĘDZIE MIAŁ NEGATYWNY WPŁYW NA DOSTĘPNOŚĆ MIEJSC PRACY; warto zauważyć, że nie wszyscy badani rozumieją bezpośredni wpływ zakazu pozyskiwania drewna na dostępność miejsc pracy, w związku z czym jest to obszar wymagający wsparcia komunikacyjnego. Ważne by w komunikacji wskazać konkretne obszary działalności/ zawody, które ucierpią na wprowadzeniu tego typu zakazu.
- ➔ **ZAKAZ PROWADZENIA ZABIEGÓW W LESIE, W TYM USUWANIA DRZEW PORAŻONYCH GRZYBAMI LUB ZAATAKOWANYMI PRZEZ SZKODNIKI**
OCENIANY NEGATYWNIE → NEGATYWNY WPŁYW NA INNE DRZEWA I EKOSYSTEM LEŚNY; badani nie mają wątpliwości, że wprowadzenie tego typu zakazu będzie miało negatywny wpływ na trwałość lasów. Zarażone drzewa należy według nich koniecznie usuwać, co jest wyrazem troski o pozostały drzewostan. Wycinka zapobiega rozprzestrzenianiu się szkodników czy grzybów.

W przypadku wycinki w celu ochrony przed grzybami czy szkodnikami, badani oczekują umieszczenia takowej informacji w miejscu prowadzenia wycinki. Ludzie przychodzący do lasu widzą jedynie efekt (wycinkę), świadomość intencji będzie miała pozytywny wpływ na ocenę działań, ale również walor edukacyjny.

ISTOTNA CZĘŚĆ BADANYCH NIE MA WYSTARCZAJACEJ WIEDZY DOTYCZĄCEJ LEŚNICTWA, WOBEC CZEGO TRUDNO JEST IM OCENIĆ ZASADNOŚĆ PODEJMOWANYCH W LESIE DZIAŁAŃ.

Realizacja badania jakościowego wykazała, że badani konsumenci w dużej mierze budują swoje opinie w oparciu o to, co obserwują, nie znając przyczyny podejmowanych działań. Jest to o tyle istotne, iż narracja budowana przez media kształtuje ich opinie, są bardzo podatni na wpływ otoczenia, a tym samym potencjalną manipulację.

Skąd czerpiesz wiedzę o lasach i leśnictwie?

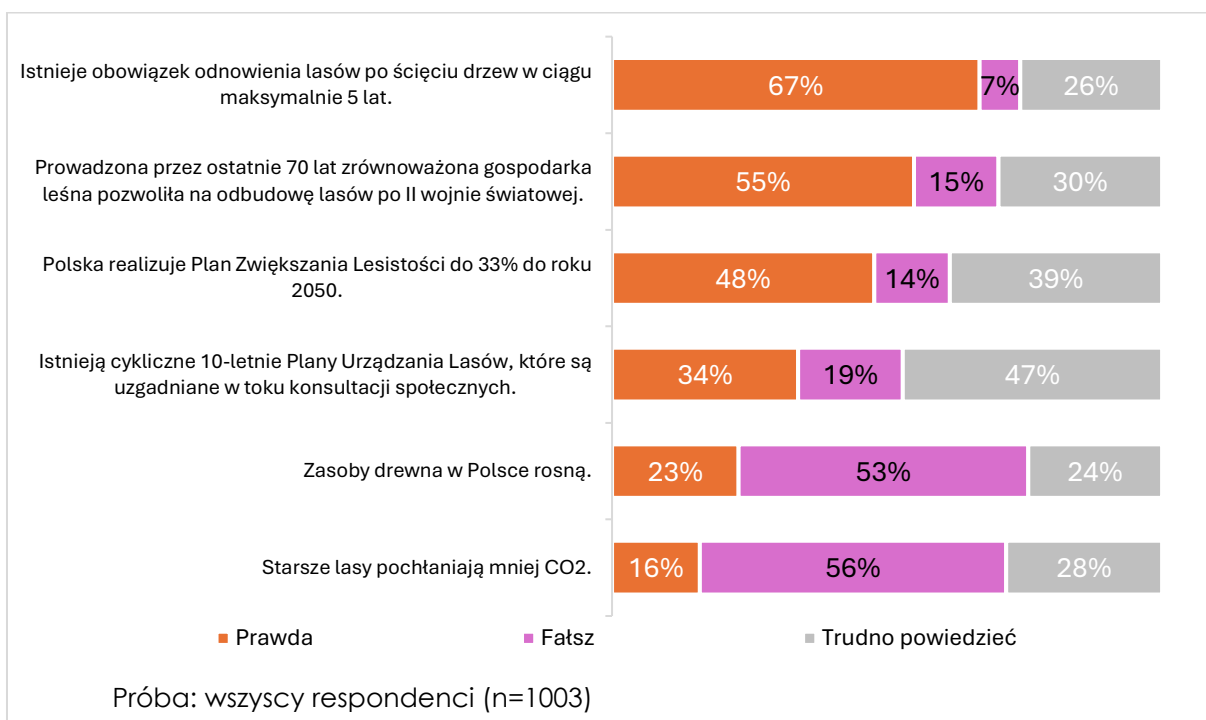
NAJCZĘSTSZE ŹRÓDŁA WIEDZY RESPONDENTÓW NA TEMAT LASÓW I LEŚNICTWA TO: PROGRAMY INFORMACYJNE W TELEWIZJI, ROZMOWY Z RODZINĄ I ZNAJOMYMI, SERWISY INTERNETOWE I MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Warto pamiętać, że telewizja jako źródło informacji jest wysoce opiniotwórcze. Charakter (pozytywne vs. negatywne) przekazywanych informacji dotyczących działań w lesie ma istotny wpływ na budowanie społecznych opinii. W związku z powyższym, jeśli przekazywane komunikaty np. dotyczące wycinki drzew będą miały negatywny ton, to odbiorcy również będą oceniać je negatywnie, szczególnie jeśli nie mają dużej wiedzy.

Warto zauważyć, iż najczęściej wskazywanymi źródłami wiedzy wskazywanymi przez ankietowanych w badaniu ilościowym były właśnie programy informacyjne w telewizji (46%), rozmowy z rodziną i znajomymi (41%), serwisy internetowe (39%) i media społecznościowe (38%). Zaledwie 1 na 5 respondentów czerpie informacje z oficjalnych kanałów Lasów Państwowych.

W mediach częściej pokazuje się negatywne informacje na temat lasów i gospodarowania nimi, z tego może wynikać fałszywe przekonanie badanych o zasobach drewna w kraju.

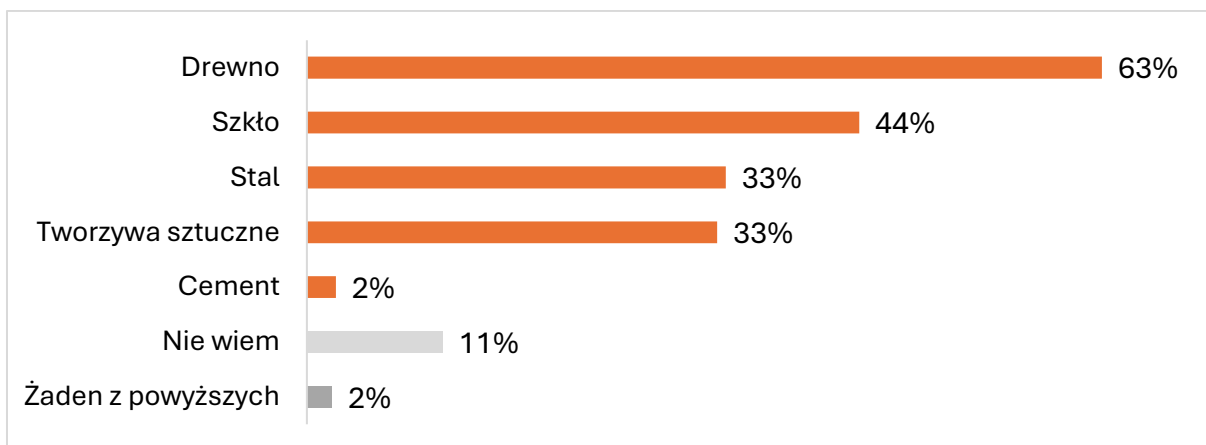
Czy poniższe stwierdzenie jest **prawdziwe** czy **fałszywe**?

Duże odsetki odpowiedzi „trudno powiedzieć”, a także odsetki błędnych ocen, świadczą o **relatywnie niskiej świadomości respondentów na temat zagadnień związanych z leśnictwem**.

Badani najczęściej za prawdziwe uznawali stwierdzenia dotyczące obowiązku odnowienia lasu w ciągu maksymalnie 5 lat i odbudowę lasów po II wojnie światowej dzięki zrównoważonej gospodarce leśnej. Za fałszywe natomiast najczęściej przyjmowali te mówiące o rosnących zasobach drewna w Polsce oraz pochłanianiu mniejszej ilości CO₂ przez starsze lasy. Prawie połowa badanych (47%) zaznaczyła „trudno powiedzieć” przy twierdzeniu o cykliczne 10-letnie Plany Urządzania Lasów, które są uzgadniane w toku konsultacji społecznych. To może świadczyć o niskiej powszechności tych konsultacji i znajomości Planów.

Który z niżej wymienionych materiałów **jest odnawialny**?

Próba: wszyscy respondenci (n=1003)

Zapytani o to, który materiał jest odnawialny, respondenci najczęściej wskazywali drewno. Od 33% do 44% badanych wskazywało również inne materiały: szkło, stal i tworzywa sztuczne.

NIEWIELU BADANYCH MIAŁO ŚWIADOMOŚĆ PLANOWANIA I ODNAWIANIA LASÓW W CYKLU STULETNIM

Uczestnicy badania jakościowego wykazywali duże zdziwienie informacją, że planuje się co około 100 lat las wyciąć i nasadzić nowy.

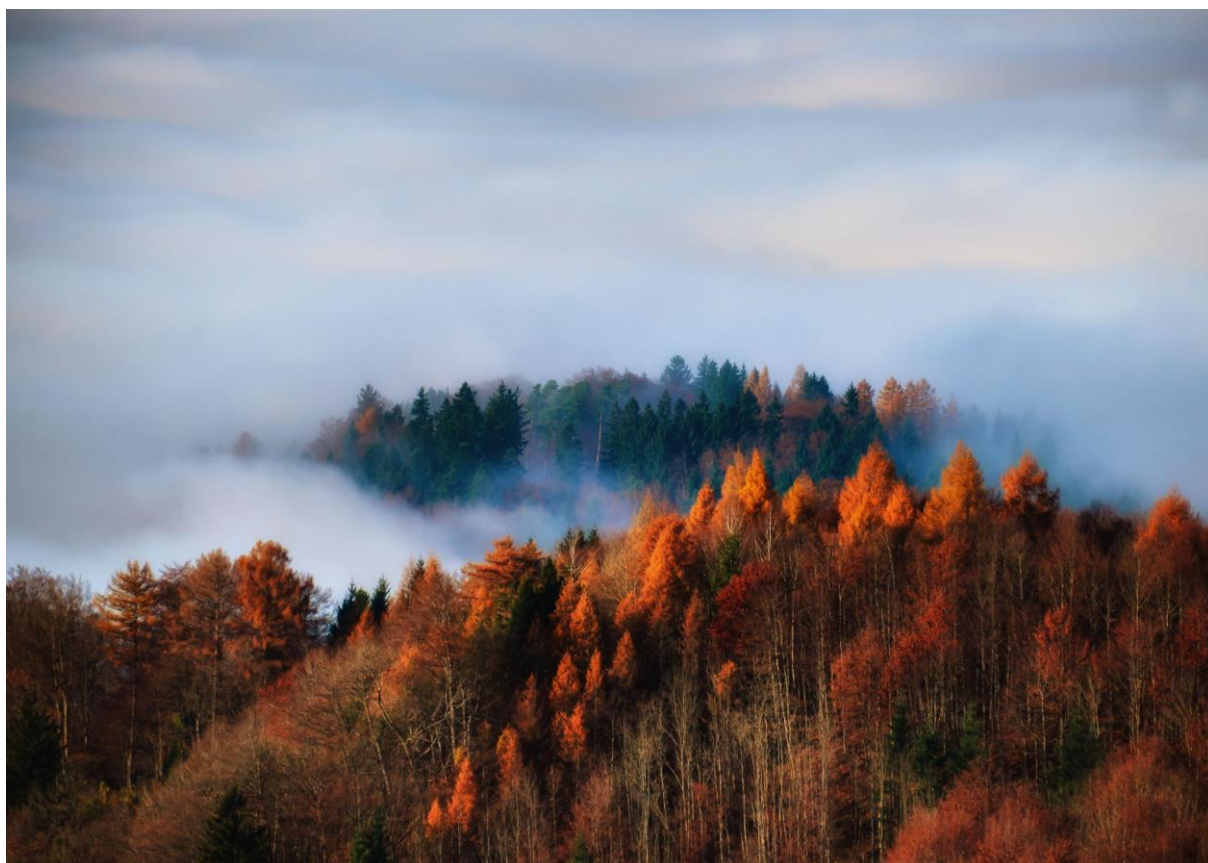
Badani nie mieli świadomości konieczności tego typu działań i nie do końca były one dla nich zrozumiałe, wzbudzały wiele wątpliwości.

- Czy wycięty ma być cały las na danym obszarze, czy wyłącznie jego część np. stare drzewa, lub zarażone?
- Czy lasy mają być wycinane wszystkie w jednym czasie czy w jakiejś kolejności?

Badani nie mają wiedzy dotyczącej leśnictwa, swoje opinie budują w oparciu o to, co obserwują, nie znając przyczyny podejmowanych działań.

Wyraźnie widać potrzebę prowadzenia edukacji społeczno-przyrodniczej.

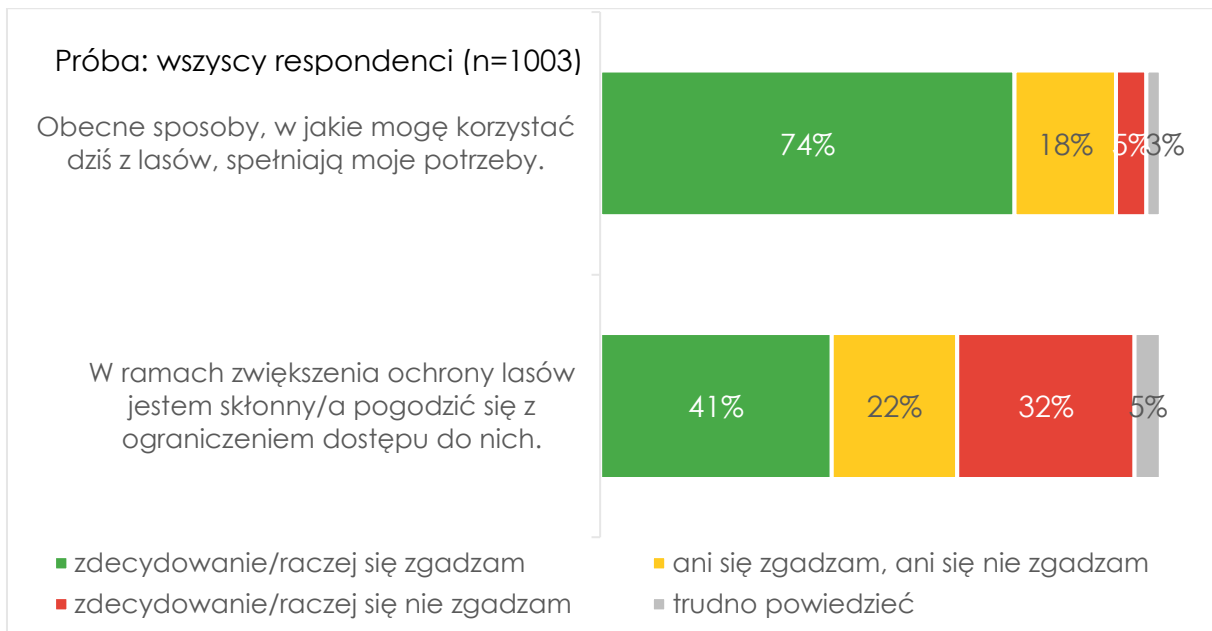
Respondenci mają jednak świadomość, że lasy ograniczają emisję CO₂, jednak jest to komunikat szeroko rozpowszechniony.

3 NA 4 OSOBY BADANE SĄDZĄ, ŻE OBECNE SPOSOBY KORZYSTANIA Z LASÓW SPEŁNIAJĄ JEJ POTRZEBY

Dla każdego z poniższych stwierdzeń nt. lasu oceń, na ile się z nimi zgadzasz bądź nie

U większości uczestników badania jakościowego las przywołuje pozytywne skojarzenia związane z szeroko rozumianą rozrywką, ale również spokojem. Czas spędzany w lesie daje im oddech, odstresowuje, relaksuje, pozwala przewietrzyć głowę. Znaczenie lasów w kontekście spędzania wolnego czasu wzrosło po okresie pandemii koronawirusa SARS COV-2.

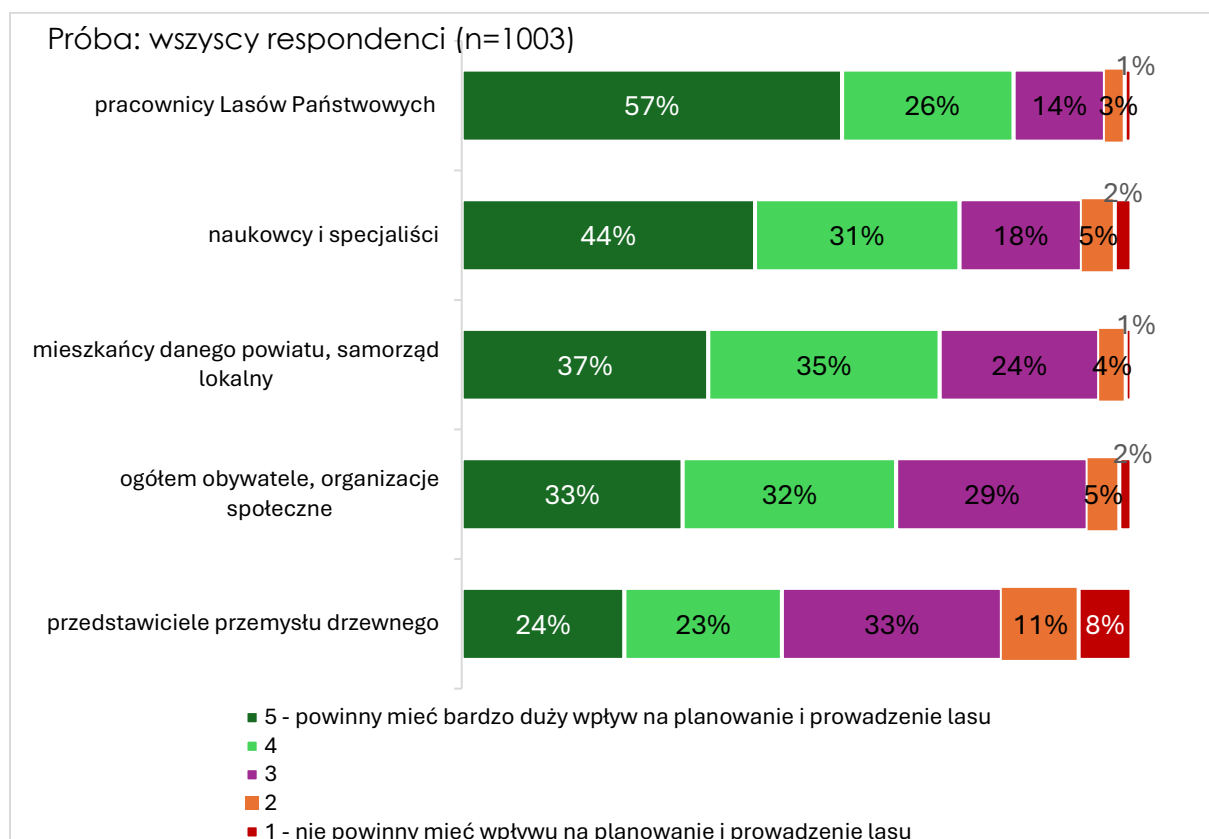

ZA PLANOWANIE I PROWADZENIE LASÓW POWINNY BYĆ ODPOWIEDZIALNE INTYTUCJE/OSOBY POSIADAJĄCE SPECJALISTYCZNĄ WIEDZĘ, TYM SAMYM ODPOWIEDNIE KOMPETENCJE.

Według badanych na planowanie i prowadzenie lasów największy wpływ powinni mieć pracownicy Lasów Państwowych (według 83% powinny mieć bardzo duży lub duży wpływ na planowanie i prowadzenie lasu).

Osoby te postrzegane są przez uczestników badania jakościowego jako najbardziej kompetentne w tym zakresie. To Lasy Państwowe i sami leśnicy postrzegani są jako posiadający odpowiednią wiedzę, która pozwala określić jakie działania należy podjąć.

Las to organizm żywy, a konsekwencje decyzji przynoszą efekty po wielu latach. Oceń w skali od 1 (odpowiedź najmniejsza) do 5 (odpowiedź największa), w jakim stopniu wskazane grupy powinny mieć wpływ na planowanie i prowadzenie lasu.

Według badanych na planowanie i prowadzenie lasów powinni mieć największy wpływ pracownicy Lasów Państwowych. Mniejsze, choć nadal istotne poparcie w tej kwestii uzyskali przedstawiciele przemysłu drzewnego.

6 na 10 respondentów uważa, że przemysł drzewny jest zainteresowany rozwojem lasów. Jednocześnie istotna część badanych (46%) sądzi, że organizacje ekologiczne są upolitycznione. Zaufanie do organizacji

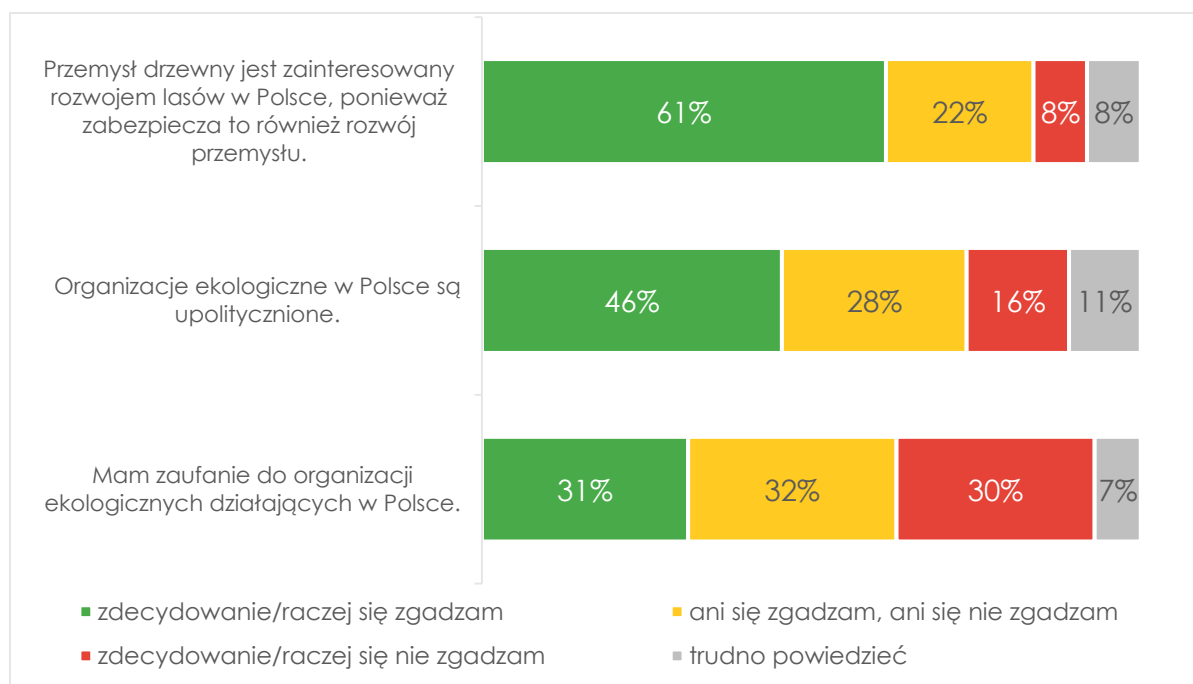
ekologicznych najbardziej podzieliło odpowiadających. 31% deklaruje zaufanie, 30% przeciwnie. Odpowiedź „ani się zgadzam, ani nie zgadzam” wskazało 32% badanych.

ORGANIZACJE EKOLOGICZNE NIE SĄ POSTRZEGANE JAKO WIARYGODNE I KOMPETENTNE W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA LASY W POLSCE.

Uczestnicy badania jakościowego wskazali, że w organizacjach ekologicznych mogą działać osoby, które nie mają wystarczającej wiedzy o leśnictwie, by móc ingerować w zarządzanie lasem zgodnie ze zrównoważoną gospodarką leśną. W ich odczuciu, organizacje te skupiają się na pojedynczych, szczególnie interesujących je elementach, a nie na lesie jako całości.

Dodatkowo część badanych zauważyła, że tego typu organizacje są narażone na oddziaływanie czynników zewnętrznych i dobro lasu może nie być ich priorytetem.

Dla każdego z poniższych stwierdzeń nt. lasu oceń, na ile się z nimi zgadzasz

Próba: wszyscy respondenci (n=1003)

6 na 10 respondentów uważa, że przemysł drzewny jest zainteresowany rozwojem lasów. Prawie połowa osób badanych jest za ingerowaniem organizacji ekologicznych w sposób prowadzenia lasów, jednakże podobna część odpowiadających sądzi, że takie organizacje są upolitycznione. Najbardziej podzielone odpowiedzi można zauważyć w kwestii zaufania do organizacji ekologicznych.

Zarówno konsumenci, jak również specjaliści zauważają, iż **oddanie odpowiedzialności za lasy organizacjom ekologicznym nie jest odpowiednią formą dbania o nie**. Badani wyraźnie zauważają, że ekolodzy bardziej niż o lasy, dbają

o procesy w nich zachodzące, co jest według nich „zbyt wąskim” sposobem myślenia.

Organizacje ekologiczne w ocenie badanych nie mają wystarczającej wiedzy o prawidłowym dbaniu o las, brak im odpowiedniego wykształcenia.

ZAUFANIE DO ORGANIZACJI EKOLOGICZNYCH W POLSCE JEST STOSUNKOWO NISKIE.

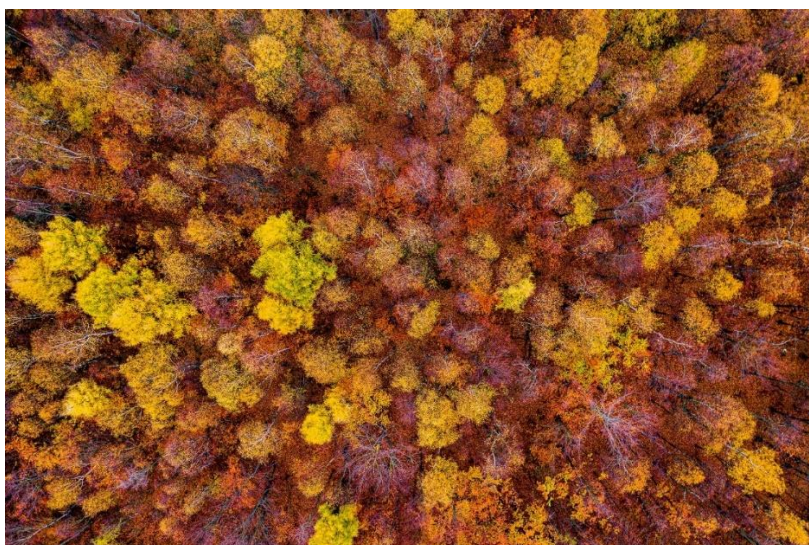
Dodatkowo konsumenci zwracają uwagę, iż organizacje tego typu są narażone na pokusę nadużyć finansowych bądź podejmowania działań pod wpływem zewnętrznych interesariuszy.

W opinii badanych odpowiednim organem sprawującym nadzór nad ochroną lasów są Lasy Państwowe oraz leśnicy czy nadleśnictwo danego obszaru. To właśnie oni są postrzegani jako najbardziej kompetentni w tym zakresie.

Organizacje nie mają wiedzy na ten temat, nie mają wykształcenia, doświadczenia. Nie mają niczego poza głupimi pomysłami. Żaden z nas nie chce, żeby nas leczył kowal, wszyscy zajmujemy się tym, na czym się znamy. [FGI, specjaliści]

Według mnie to nadleśnictwo danego obszaru, znają się na tym, chodzą po lesie, przeglądają las. Specjaliści w swojej dziedzinie. Potrafią ocenić, co należy wyciąć, co bardziej zostawić, mają wiedzę. [FGI, konsumenci, duże miasta]

Na lasy, jako całość trzeba mieć pomysł i wiedzę, możliwości, żeby ogarnąć. Wiem, że lasy państwowe mają minusy, ale w całości są w stanie ogarnąć. Ekolodzy skupią się na swojej działce, sprawdzą się jako sygnalizatory co się dzieje, co powinno się zrobić, a nie jako osoby zarządzające. [FGI, konsumenci, małe miasta]

Dane demograficzne

